

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Vita Et Honestate Canonicorum, Et Aliorum
Ecclesiasticorum Speculum**

Langhe-Cruys, Johan

Duaci, 1587

Num semper concordia seruanda sit. cap.xxxvii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63733)

In quem peccatum est, veniam petere non debet à peccante in se.

Oratio dicenda pro nolente reconciliari.

a Matth. 5. cap.

veniam; blandè tamen illum alloquatur; blandè appellatio veniæ est postulatio. Si verò ille qui in peccavit, veniam petere nolit, non est, quod illi dicatur. Da mihi veniam, qui te nolli non peccasse in fratrem tuum; quid expetis tibi ignosci ab eo quem nocuisse aut in quem non peccasti? Si bene nolli, bene discipulus quia in te peccavit, non tu in illum, in ista tuta conscientia. Debent inter vos esse alij pacifici illum obiurgent, ut à te prius veniam petat, tu paratus esto ignoscere, prorsus paratus esto corde dimittere. Si paratus es dimittere, iam discipulus. Habes tamen adhuc quod ores, nimirum ut petat veniam, quia scis ei nocere, si non petat. Oratio dicenda in illum fratrem meum; sed illi potius peccatum meum & obesse illi, quod peccavit in me, si veniam petat à me; ego bono animo peto, ut ignoscas ei. Num nimis oportet illius, quod Dominus dixit: Diligite inimicos vestros, benefacite iis, qui oderunt vos, & pro persecutoribus, & calumniatoribus vos, ut pater vestri, qui in caelis est; qui solem suum frangit super bonos, & malos, & pluit super iustos, & iniquos. Si enim diligitis eos, qui vos diligunt, quam mercedem habebitis? nonne & publicani hoc faciunt? Et si diligueritis fratres vestros tantum, quid amplius faciatis? nonne & Ethnici hoc faciunt? Estote ergo vos perfecti, sicut & pater vester cœlestis perfectus est.

Num semper concordia servanda sit.
CAP. XXXVII.

b Horn. 16. in Iosue.

*a Num. 16. & 26. Iude 1.
d Matth. 26.
Mar. 14. Luc. 22.
e Matth. 5.*

CAETERVM observandum est illud, quod interdum concordiam solvere bonum est. Non enim concordia mala, & discordia bona. Siquidem qui turrim adiuverunt concordem erant in malo suo; inde etiam inuicem, ac non tamen, dissenserunt. Et socij Chore male concordabant, ideo bene diuisi sunt. Et Iudas cum Iudeis concordabat, ideo bene diuisus est. Et Iudas cum Iudeis concordabat, ideo bene diuisus est. Et Iudas cum Iudeis concordabat, ideo bene diuisus est. Quamobrem ait Dominus: Si oculus tuus scandalizat te, erue eum; & si pes, abscinde. Quod si membrum tuum

concordiam abscindendū est, nōne longè magis prauū
amicū? Quare concordia non semper bona, sicut neque
discordia mala. Dico hoc, vt malos fugiamus, sequa-
mur bonos. Nam si mēbrum insanabile, metu, ne reli-
qua corruptat, incidimus; non quōd illud negligamus,
sed vt seruemus cetera, quantō magis in his, qui male
nobis iniūcti sunt ira faciendum? Quod si eos meliores
reddere possemus, & nobis non officeremus, omnia es-
sent facienda: sin incorrigibiles, & nos lædimus, abscin-
dendi sunt à nobis. Sæpe enim hoc pacto magna profi-
citur. Vnde Paulus^a: Tollite malum de medio vestrū.
A tōpe in eandem sententiam idem Chrysostomus a-
lii pulchre scripsit, dicens^b: Si amicitie detrimēto sint,
& ad societatem suæ impietatis inuident, recedendum,
residendumque, etiā si cum parentibus agitur, erudendus
est oculus, si offendit. Ita enim præcipitur^c: Si oculus
tuus dexter te scandalizat, erue eum: Quod nō de oculo
corporis intelligimus. Nam si de corporis natura hoc
dixerit, crimen & culpa iure in corporis creatorem
transferretur. Præterea non oculum vnum, sed vtrumq;
erare oportet. Nam si alter, id est, sinister relinquatur,
non minus scandalizare te poterit. Sed vt intelligas nō
de oculo dici, adiungit dextrum; quo ostēdat præstare,
si quem amicum habeas etiam charum, perinde ac tuū
oculum, eum quoque reijcere, & à tua præcidere fami-
liaritate, si modo te scandalizat; hoc est, animæ noceat.
Quæritur inuēt habere oculum, cum reliquum corpus
læsum, & pereat? Ergo si, vt proposui, detrimētosa
sunt amicitie, resiliamus, & fugiamus: at si nullam no-
xam, nullam iniuriam nobis ad religionem, pietatisque
rationem inferent, inuitemus, ducamus amicos ad me-
bra. Verūm si neque prodesse amico possis, & detri-
mētum ex eo haurias, consulere tibi debes, vt tutus, se-
curusque maneas. Fugiendæ sunt enim amicitie, si of-
fendunt; si minus, probentur, tamen sine lite, sine pugna
hæret. Sic enim Paulus monet, cum dicit^d: Si possibile
est, ex vobis est, cum omnibus hominibus pacem
sequere. Seruus enim es Dei, qui auctor est pacis.
Philippus super concordia, quæ in cōiurationibus & con-
spirationibus à malis iniūcti solet; qui tunc, vt D. Augu-
stinus

*Concordia non
semper bona,
neque discordia
mala.*

*a 1. Corinth. 4.
b in tract. de
incōp. nat. Dei.
Hom. 1.
c Ab amicitia
parentis quan-
do recedendum,
d Math. 6.*

*Oculus dexter
quid designet.*

*Quando dese-
rendus est ami-
cus.*

d Rom. 12. cap.

*Concordia con-
iurationis &
conspiracionis.*

*a Hom. 2. in
Psal. 36.*

*b cap. 8. & c.
coniurationū.
11. q. 1. & c. si
qui clerici. ibid.*

*Clerici iura-
tionem facientes
quomodo pu-
niendi.*

*c epist. 2. c. con-
spiracionum. 11.
q. 1.*

*d l. denuntia-
mus. C. de his
qui ad eccles.
confug. l. quis-
quis. & alii.
O. ad l. lul. ma-
iust. l. 1. 2. &
4. ff. eodem tit.
etiam supra al-
legata.*

*f Calixt. Pap.
in d. epist. 2.*

stinus inquit^a, secum concordat, quando in peccatis
iusti conspirant; sed hæc tanquam impia, & peccata
omnibus inhibita est. Siquidem in sancta vniuersitate
odo Calchedonensi sancitum est^b: Coniurationum
conspirationum crimen (quod apud Græcos dicitur
regia) publicis etiam legibus certum est penitus
Hoc multo magis in sancta Dei Ecclesia ne fiat, punitur
abdicari. Si qui verò clerici, vel monachi inuenerint
coniuratores, aut cōspiratores, aut phratras, vel
nes componentes aliquas suis Episcopis, aut aliis
omnino cadant de proprio gradu, vel ab eo pene-
rijantur. Quocirca & Calixtus Papa martyr & doctus
dum istiusmodi conspirationum concordias in
Episcopis per Gallias constitutus scribens^c: Coniura-
tionum, inquit, crimina vniuersis in partibus vniuersis
diuimus, & plebes contra Episcopos suos conuincunt
nobis mandatum est: cuius criminis astutia notanda
inter Christianos abominabilis est, sed etiā in iustis
cos, & ab exteris legibus prohibita^d; & idcirco
criminis reos non solum ecclesiastica, sed etiam
damnant leges; & non solum conspirantes, sed
consentientes iis. Antecessores verò nostri, ceterosque
plurima Episcoporum, quicumque eorum in sacrosancto
honore sunt positi, aut existunt clerici, honore, quod
tur, carere præceperunt: ceteros verò communiter
uari, & ab ecclesia extorres fieri iusserunt, omnesque
simul vtriusque ordinis viros infames esse conuincunt
& non solum facientes, sed etiam consentientes. Iudicium
est enim, vt qui diuina contemnunt mandata, & iustitiam
dientes patrum existunt iussionibus, seuerioribus
gantur vindictis, quatenus ceteri timorem habeant
lia committere, & omnes gaudeant fraterna correptione
& cuncti sumant seueritatis, atque bonitatis exemplum.
Nam si (quod absit) ecclesiasticam sollicitudinem
remque negligimus, perdit desideria disciplinam, &
abusus fidelium profectò nocebitur^f.

Veruntamen quia superioribus his annis diuersis
locis à clericis istiusmodi conspirationum concordias
factæ fuisse videntur ad SS. concilij Tridentini reformationis
executionem impediendam, consultum, &

diem fore arbitramur, si concilij Aurelianensis tertij statuta, & decretum in obseruationem nunc deducatur hic de re editum: Si qui clericorum (vt nuper in multis locis per superbiam diabolo intligante actum fuisse pergamit) rebelli auctoritate se in vnum coniuuratione intercedente collegerint; aut sacramenta inter se data, aut chartulam conscriptam fuisse patuerit; nullis excusationibus presumptio elabatur; sed re detecta, cum in synodum ventum fuerit, in presumptores iuxta persequendum, & ordinum qualitatem a Pontificibus, qui tunc in vnum collecti fuerint, vindicetur: quia sicut charitas ex preceptis diuinis, corde, non chartulae conscriptione, vel coniuuratione est exhibenda: ita quae supra sacrosanctis admittuntur scripturas, auctoritate & distinctione pontificali sunt reprimenda. Pius vero Papa sanxit: Si quis sacerdotum, vel reliquorum clericorum suo Episcopo inobediens fuerit, aut si ei insidias parauerit, aut contumeliam, aut calumniam, aut conuitia intulerit, & conuictus potuerit; mox depositus curiae tradatur, & recipiat, quod inique gessit. Quo pertinet & illud Stephani Pontificis decretum: Clericus qui Episcopum suum aduocauerit, aut ei insidiator extiterit, non est recipiendus: quia infamis effectus est, & a gradu debet recedere, ac curae tradi seruiturus. De huiusmodi conspiratoribus & insidiatoribus horrendum & memoria dignum extat exemplum apud Eusebium lib. 6. cap. 7. de Narcisso Episcopo, & apud Gregorium Turonen. lib. 2. histor. Franc. cap. 23. de Sidonio Episcopo. Narcissus enim cum inter cetera virtutum suarum bona esset valde constantis animi, & iusti rectique indeclinabiliter tenax, quidam homunculi nequam, male sibi conscij, metuentes ne criminum suorum, si arguerentur, non possent elargire vindictam, praueiunt, & factionibus circumuenire parant eum, cuius iudicium verebantur. Concinnant igitur aduersum eum infame satis & noxium criminoso conueniunt auditores: testes ex semetipsis producantur sub sacramento iuramenti, quae obijciebantur, clamarent: quorum vnus testis, ita vt non igni consumeretur, pra se dicere testabatur: alius, ita ne regio morbo contumperetur; tertius, ita ne luminibus orbaretur.

Et quam;

a c. 21. c. s. b. qui clericorum, 11. q. 1.

b c. si quis sacerdotis, 11. q. 8.

c c. clericus vero, 10. q. 4.

Conspiratio contra Narcissum Episcopum Hierosolymorum.

Et quamvis ne iuramentis quidem istis quibusque
 lium & Deum timentium crederet, eo quod vita
 & institutio, ac pudicitia ab omnibus nosceretur
 tamen eorum, quae mota sunt, indignitatem ac
 stiam non ferens, simul & secretam ac philosophicam
 vitam semper habere desiderans, subreptum
 multitudinem, & in desertis locis, atque agellis
 tioribus delitescere annis quamplurimus. At
 magnus diuinæ providentiæ oculus quiescit in
 sed in impios vltionem per ea, quae sibi in periculis
 tuerant maledicta, molitur. Primus namque
 parua ignis scintilla noctis tempore domo sua
 cum omni genere suo, omnique familia, flammis
 cibus conflagrauit. Alius repente ab imis pedibus
 ad summum capitis verticem morbo regio, quae
 imprecatus, repletur atque consumitur. Tertius
 priorum exitum videns, & oculos diuinum
 tuisse perspicuens, prorumpit in medium, & ad
 cunctis sera poenitentia vniuersum concinnat
 ordinem pandit. Tantis autem lachrymis immo
 missi facinus deflet, & in tantum die nocturnis
 in fletibus, vsque quo Minibus orbaretur. Huius
 figmenti sui huiusmodi poenas dederunt. Nam
 verò cum ita desertum perisset, ac locis semet
 ribus abdidisset, vt vbinam degeret, nullus ager
 ne cessarium visum est Episcopis ecclesiarum vicariis
 vt alium pro ipso ordinarent, cui nomen erat Doro
 que cum paruo tempore praesuisset ecclesiae, huius
 Germanion, & Germanioni Gordius: & ecce subito
 lut rediuius, caeloque redditus ex improviso
 Narcissus, & rursus a fratribus ad praesidendum
 ecclesiae. Multo enim vehementius erga eum amon
 nium fuerat incitatus, vel pro eo quod criminat
 cens esset, vel quod secretam, & philosophicam
 dilexit, & quod in eo compleuit Dominus, dicitur
 Mihi vindictam, & ego retribuam.

^a Exech. 9.

Deut. 32. Rom.

12.

^b lib. 2. hist.

Franco. cap. 21.

Scribit Gregorius Turonensis ^b, de sancto Sulpitio
 quod cum ad officium Dominicum fuisset mansuetus
 & sanctam ageret in seculo vitam, surrexere contra
 duo presbyteri, & ablata ei omni potestate à rebus

Quomodo te-
 pes conuatio-
 ni. Ctra Nar-
 e sum facta
 diuinitus pu-
 uis sint.

elis, arcum ei victum & tenuem relinquentes, ad
 summam cum contumeliam redegere. Sed non longi
 temporis spacio inultam eius iniuriam diuina voluit su-
 scipere clementia: Nam vnus ex his nequissimis & in-
 dignus dici presbyteris, cum ante noctem minatus fuisset
 eam de ecclesia velle extrahere, signum ad matutinas
 adiens fuisse commotum, seruens felle contra sanctum
 Deum surrexit, hoc iniquo corde explere cogitans, quod
 die precedente cogitauerat & tractauerat. Ingressus au-
 tem in secessum suum, dum ventrem purgare nititur,
 spiritum exhalauit. Vnde indubitatum est, non minoris
 criminis hunc reum fuisse, quam Arium illum, cui si-
 militer in secessu fuere interna deposita per partes infe-
 ritates egesta: quia nec istud sine haerese potest accipi, vt
 in ecclesia non obediatur sacerdoti Dei, cui ad pascendum
 oves commissae sunt: & ille se ingerat potestati, cui ne-
 que a Deo, neque ab hominibus aliquid est commissum.
 Deinde beatus sacerdos, vno adhuc manente nihilomi-
 nis inimico, suae restituitur potestati. Factum est autem
 post haec, vt accedente febre agrotare inciperet, & tan-
 dem moreretur. Quo migrante presbyter ille nequam,
 alter ex duobus qui remanserat, protinus omnem facul-
 tatem ecclesiae, tanquam si iam Episcopus esset, inhians
 cupiditate praecipit, dicens: Tandem respexit in me
 Deus, cognoscens me iustiorum esse Sidonio, largitusque
 est mihi hanc potestatem. Cumque per totam vr-
 bem superbus ferretur, adueniente die Dominico, qui
 inuocabat post transitum sancti viri, praeparato epulo,
 iussit citos ciues in domo ecclesiae inuitari: despectis-
 que senioribus, primus recumbit in toro. Cui, cum pin-
 cerna oblato poculo, dixisset, sibi per somnium manda-
 tum a iudice, cunctis potestate praestantior, vt ipsi dice-
 rent, quod Sidonius ipsum accersiri deprecatus esset ad
 respondendum causae suae, alioquin si taceret, morte pes-
 tima se moriturum. Haec eo loquente, exterritus presby-
 ter, calice de manu calice, reddidit spiritum. Tale iudi-
 cium super contumaces clericos Dominus in hunc praer-
 nitum mandum, vt vnus Arii sortiretur mortem, alius tan-
 quam Simon Magus Apostoli sancti oratione ab excel-
 sa aere superbia praecipit allideretur. Qui non ambigun-
 tur pa-

tur pariter possidere tartarum, qui simul egerunt
 quiter contra S. Episcopum suum. Quare protinus
 huiusmodi conspirationum concordis, de vera
 terna agamus concordia (de qua supra) cum Superi-
 bus & fratribus incunda, & perpetuo conseruanda
 multum, vt D. Augustinus inquit^a, valet ad propiti-
 dum Deum, quem iratum iam annos multos
 sensimus.

^a lib. 2. contra
 Donatist.

De inuidia. CAP. XXXVIII.

CVM ex præmissis manifestum sit, charitatem
 concordiam omnibus Christianis, & præter
 ecclesiasticis, maxime esse necessarias, & præter
 conseruandas; omni studio & conatu laboremur
 vt à nobis propellamus, & arceamus inuidiam. Per
 per illam, vt D. Cyprianus inquit^b, vinculu præter
 pitur, charitas fraterna violatur, vnitas scinditur,
 & Apostolus Paulus cum pacis & charitatis
 promeret, cumque assueueret firmiter, & doceret
 fidem sibi, nec eleemosynas, nec passionem quocumque
 confessionis, & martyrii profuturam, nisi charitas
 dera integra, atque inuicta seruallet, adiecit, & dicit
 Charitas magnanima est, charitas benigna est, &
 non zelat seu æmulatur; docens scilicet & obediens
 eum posse charitatem tenere, quisquis magnanimitatem
 patiens, & benignus, & à zelo ac liuore alienus.
 Cognita itaque inuidiæ ex sanctis Patribus temperan-
 ne, & malitia, spes est, quod illam, si in nobis
 eijciemus: Et si nondum sit, illi ad nos aditum
 præcludemus. D. enim Iohannes Chrysostronus
 certe, inquit, malum inuidia est, qua nulla vniuersa
 lignitas peior inuenitur. Inuidi namque & male-
 scipfos, quàm quibus inuident, perturbant, & con-
 & ita in agendo semper inuidendoque sunt, vniuersa
 peccandi afferat finem: sed quemadmodum inuidia
 immunditia, & demones nostris damnis iactantibus
 inuidi calamitate proximorum exultant; & cum
 quid triste, ac doloris efficiens proximo acciderit,
 aliquantulum acquiescit; atque respirat. Alterius
 iacturas suos quæstus existimat, & aliorum felicitatem
 nullam.

^b Cyprian. in
 tract. de sim-
 plicet. prælat.
 Ad conseruan-
 dam in clero
 charitatem &
 concordia quid
 factu opus sit.
 c in serm. de
 zelo, & liuor.

^d 1. Corinth. 13.

^e Hom. 41. in
 12. cap. Mat. 13.
 Nulla malitia
 peior inuidia.